Horizon-TAAL

ESPERANTO IN VLAANDEREN

Jaargang 46 - nummer 269

september- oktober 2014

www.esperanto.be

Horizontaal

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 46ste jaargang
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00 fax: 03 233 54 33
Epost: horizon.taal#esperanto.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 25,00 EURO

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen:
KBC: IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB en
post: IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC BPOTBEB1

Redactie:

Pieter Jan Doumen, opmaak tijdschrift Jakvo Schram

Medewerkers:

Lode Van de Velde, Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, Kris Panis, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:
Pieter Jan Doumen, Flandra Esperanto-Ligo, Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen, Belgio

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

* Inlassing van 3x - 6x dezelfde advertentie van een door u drukklaar geleverd exemplaar

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	257	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

Op deze tarieven geldt het BTW -tarief van 21%
Kleurtoeslag bedraagt € 125 per kleur en per inlassing

Ten geleide ...

Geachte Lezers en Lezeressen,

Dit nummer van Horizon-taal is helemaal in het Nederlands opgesteld en gaat vooral over onze taal. De bedoeling hiervan is dat ook Nederlandstaligen die de taal nog niet kennen, ermee kennis kunnen maken en er zich een idee van kunnen vormen.

Het Esperanto is een unieke taal. Terwijl de nationale talen in de loop der eeuwen allerlei invloeden ondergingen en hun woordenschat en spraakkunst daardoor een nogal chaotisch geheel is van regels met massa's uitzonderingen die moeilijk te leren zijn, is het Esperanto, ofschoon opgebouwd uit elementen die ontleend zijn aan bestaande talen, volledig logisch opgebouwd en regelmatig zonder uitzonderingen, zodat de taal volledig beantwoordt aan de werking van ons verstand. Daardoor komt het dat men de taal relatief snel kan leren en gemakkelijker aanvoelt dan een vreemde nationale taal, waar je altijd rekening moet houden met afwijkingen inzake spraakkunst en uitdrukkingswijze.

De schoolvakantie is voorbij bij het verschijnen van dit nummer, en traditioneel beginnen dan overal in de diverse clubs cursussen Esperanto voor beginnelingen en gevorderden. De gegevens hierover vindt u op de voorlaatste bladzijde van dit nummer. Maak hiervan gebruik als u de taal nog niet kent. Veel mensen hebben op school een minder positieve ervaring gehad met de studie van het Frans. Laat u daardoor niet afschrikken. Esperanto is twintigmaal eenvoudiger. Een nieuwe, onbekende, verrassende wereld zal voor u opengaan, want dankzij deze taal kunt u in 120 landen praten en corresponderen met inwoners die de taal kennen. Mensen die alleen hun moedertaal kennen, zitten als het ware op een eiland in de Stille Oceaan zoals Robinson Crusoe. Met Esperanto krijgt u, als u wilt, contact met de hele wereld.

Uw hoofdredacteur,
Pieter Jan Doumen

Inhoud

Is het Engels een nieuw Esperanto?

Het Engels wordt door velen beschouwd als een soort Esperanto, ofschoon zijn kwaliteiten en rol op verre na niet te vergelijken zijn met die van het Esperanto, dat speciaal werd ontworpen voor internationale communicatie zonder politieke en economische bijbedoelingen, dat de nationale talen niet wil verdringen, maar naast hen wil staan voor internationale contacten, en dat grondig beheerst kan worden in minder dan 10% van de tijd die mensen nodig hebben om een tweede taal te leren.

Het voornaamste probleem met het Engels ligt elders: het Engels is het medium van de verschrikkelijkste propagandamachine aller tijden. In tegenstelling tot de andere belangrijke wereldtalen ligt het zwaartepunt van de Engelssprekende wereld vooral in één land, de Verenigde Staten van Amerika, dat nog nooit zijn invloed op het wereldtoneel zo krachtig heeft doen gelden als nu. Er is vrijwel geen enkele Amerikaanse tv-maatschappij of wereldwijd verspreide Amerikaanse krant of tijdschrift die geen boodschappen bevat om de verwezenlijking van de Amerikaanse doelstellingen in het buitenland te bevorderen. Eender welke student waar ook ter wereld die Engels als tweede taal leert, loopt het risico doordrongen te worden van de Amerikaanse ideeën aangaande de reorganisatie van de wereld op een "redelijke manier", die – dient het gezegd – onvermijdelijk altijd de Amerikaanse buitenlandse belangen dient.

het Engels is het medium van de verschrikkelijkste propagandamachine aller tijden

Het is interessant vast te stellen dat niet-Amerikanen die aan dit soort propaganda blootgesteld worden, geleidelijk aan een wereldbeeld ontwikkelen dat ongeveer overeenkomt met dat van een Amerikaan. Met andere woorden: zelfs al is het Amerikaanse beeld van zijn eigen land sterk vooringenomen, toch zal de student in de Engelse taal over zijn land soortgelijke standpunten ontwikkelen. Als voor de Amerikanen land X op de lijst van de schurkenstaten staat, zal het leren van het Engels via krantenknipsels en audiovisueel materiaal de student een vertekende visie verschaffen,waardoor hij zijn eigen land op dezelfde manier gaat bekijken. Hij zal daardoor dezelfde reeks stereotypes ontwikkelen. Als de Amerikaanse pers tot het besluit komt dat de gemiddelde man in land X een onbehouwen bruut is, bestaat de kans dat de student Engels op dezelfde manier op hem gaat neerkijken. Als je de Braziliaanse luchtvaartindustrie evalueert op basis van de Amerikaanse media, zul je heel waarschijnlijk concluderen dat zij zich schuldig maakt aan grote geldverspilling. Als je kijkt naar de inspanningen die niet-gebonden landen zich getroosten om een goed getrainde en goed uitgeruste defensiemacht uit te bouwen, zal de student Engels ze zeer waarschijnlijk op de lijst van de schurkenstaten zetten. De Amerikaanse propaganda werkt aan de herprogrammering van de geesten van de mensen door de studie van het Engels als tweede taal. Je betaalt om te worden gehersenspoeld, en je voelt je er gelukkig bij!

Natuurlijk lezen sommigen ook de geschriften van Chomsky, Susan Sontag, Lester Thurow, Howard Zinn, Lyndon LaRouche of James Petras, maar ik wed dat zij niet behoren tot het voornaamste materiaal dat in de Amerikaanse culturele centra en op de verschillende afdelingen van de British Council gebruikt worden. Engels gebruiken om een soort onderwijs te verschaffen dat vrij is van Amerikaanse waarden, is hoe dan ook vrijwel onmogelijk. Het is in zekere zin amusant te zien dat sommigen van hen die aangesteld zijn om de Amerikaanse invloed op de geesten van de mensen te verminderen, dikwijls het Engels gebruiken om hun boodschap over te brengen. Nog amusanter is het dat deze mensen vaak beweren dat de Verenigde Staten hun grootste vijand is! De waarheid is echter dat modern Engels een geestelijke dwangbuis is, terwijl de bedoeling juist geestelijke emancipatie en kennisverwerving is! In zijn boek "The English Language", gepubliceerd in 1985, schreef Robert Burchfield: "Iedere geletterde en ontwikkelde mens op aarde komt werkelijk iets tekort als hij geen Engels kent. Armoede, hongersnood en ziekte worden onmiddellijk erkend als de wreedste en minst te verontschuldigen vormen van ontbering. Beroving van de eigen taal wordt minder gemakkelijk als een vorm van beroving beschouwd. Wel ten onrechte, want niettemin is zij van grote betekenis."

In haar boek "The Rape of Imagination" verklaart de Maleisische Aminata Traoré dat in Afrika de geesten van de elite zodanig in deze zin zijn geprogrammeerd, dat de zogenaamde elite verzaakt aan het principe van de nationale prioriteit inzake handel en zakendoen, en dat dit tot voor kort in alle Afrikaanse landen werd benadrukt. In sommige van de armste landen, waar vaak ellende, ziekte en hongersnood heersen, ontzegt de elite elk voordeel aan haar medeburgers en nationale maatschappijen als het erop aankomt belastinginkomsten te verdelen.De economische denkbeelden van het Internationaal Monetair Fonds en andere vrijhandelsprincipes infiltreren zodanig goed door middel van verwerving van het Engels, iets wat vroeger pragmatisme heette en nu een ideologie is geworden, die de mensen gretig toepassen, zelfs als dit tot zelfvernietiging leidt! Wat Aminata Traoré "symbolisch geweld" noemt, vernietigt het eigen collectief geheugen en voorstellingsvermogen. Al vlug ontzegt het Engels het recht om zelf en voor zichzelf te denken aan hen die het als een tweede taal leren in het grootste deel van de ontwikkelingslanden. Dat resulteert in culturele vervreemding en beroving.

In Afrika meer dan elders vernielen de ideeën die het Engels met zich meedraagt de solidariteit en de sociale cohesie door de mensen zo dom te maken dat ze de westerse regels en voorschriften om hun economische landschap te organiseren aanvaarden en zelfs de lokale vooruitgang door hun toepassing volledig in de weg staan. De boodschap die het Engels brengt, berooft de mensen van het recht te beschikken over hun eigen lot door hen af te wenden van de echte problemen die voor hen cruciaal zijn. Engels is het medium van de keuze voor globalisatie door eerst te beginnen met een hersenspoeling van de politieke en intellectuele elite. In plaats van zijn toevlucht te nemen tot dure, maar inefficiënte maatregelen tegen de weerzinwekkende invasie en de economische exploitatie door globalisatie, zou men dit beter bestrijden door het Engels als tweede taal te bannen.

De waarheid is echter dat modern Engels een geestelijke dwangbuis is, terwijl de bedoeling juist geestelijke emancipatie en kennisverwerving is!

In die zin doet het Engels meer kwaad dan goed wat de "internationale communicatie" betreft. Zo bracht het spektakel van de verkiezing van Miss Universe in India in 1996 in het Engels een storm van protest teweeg bij de hindoenationalisten en in de vrouwenbewegingen. Een Indische kleermaker stak zichzelf uit ongenoegen in brand, en in het hele land werden duizenden straatbetogers gearresteerd.

Enkele jaren geleden werd een soortgelijke gebeurtenis onder vuur genomen door fundamentalistische moslims in Nigeria, maar de ware aard van het protest had niets te maken met vrouwen of feminisme, maar wel met een culturele inbreuk, ongewenste verwesterlijking en economische kolonisatie. Nogmaals, het bannen van het Engels uit deze twee landen zou veel efficiënter werken omdat het Engels in zich de kiemen en de middelen draagt van geestelijke verknechting.

Charles Durand

(Wordt vervolgd.)

★

'OK' blaast 175 kaarsjes uit

De wereldwijd gebruikte uitdrukking OK heeft onlangs haar 175e verjaardag gevierd. De lettercombinatie verscheen op 23 maart 1839 voor het eerst in de Amerikaanse krant "Boston Morning Post". OK is de afkorting van orl korrekt, een verkeerd neergeschreven variant van all correct. Volgens de Amerikaanse professor Allan Metcalf is OK het vaakst gebruikte woord ter wereld.

Saarland wordt tweetalig

De Duitse deelstaat Saarland, die aan Frankrijk grenst, heeft plannen gemaakt om de volgende generatie tweetalig op te voeden. Daarmee hoopt de deelstaat de economische perspectieven voor de inwoners te verbeteren. Saarland heeft te kampen met een grote schuld en een afnemende bevolking. De deelstaatregering wil ook het Frans verplicht maken voor ambtenaren. In 2043 moet de deelstaat tweetalig zijn. (dpa)

★

Zomer bij La Erikejo, Kalmthout

★

'Twerken' haalt de Dikke Van Dale

De Dikke Van Dale heeft een reeks opmerkelijke woorden aan haar online woordenboek toegevoegd. Zo werden onder andere twerken, doggystyle, euhm en bitchfight erin opgenomen. Popzangeresje Miley Cyrus maakte twerken (onovergankelijk werkwoord: twerkte, heeft getwerkt) vorig jaar populair met haar optreden op MTV tijdens het programma "Video Music Awards". Volgens Van Dale betekent het "op seksueel suggestieve manier dansen, vooral op hiphopmuziek, waarbij vrouwen hun heupen schudden, terwijl ze hun dijen een op- en neergaande beweging laten maken".

In totaal zijn bijna duizend nieuwe woorden toegevoegd aan de Dikke Van Dale Online. Als het woord drie jaar geregeld wordt gebruikt, maakt het kans om opgenomen te worden in de papieren versie.

(nieuwewoorden.vandale.nl)

Wie weigert Nederlands te leren, verliest een deel van zijn uitkering!

In Nederland snoeit de regering in de uitkering van bijstandsgerechtigde vreemdelingen die weigeren Nederlands te leren. Zij krijgen een vermindering van 20% op hun uitkering. Die loopt na een halfjaar op tot 40%. Wie zich na een jaar nog niet heeft ingespannen om de taal te leren, raakt zijn uitkering helemaal kwijt. De onlangs door de regering-Rutte genomen maatregel was al in het regeerakkoord aangekondigd op aandringen van Ruttes liberale partij, de VVD. De oorspronkelijke plannen waren forser, maar zouden strijdig zijn met het internationale recht. Nu is een afgezwakte versie door de regering goedgekeurd. Volgens de regering moeten de bijstandsgerechtigden zich kunnen uitdrukken en verstaanbaar maken op het werk en in het dagelijkse leven.

(HBVL, 29.06.2014)

99e wereldcongres van de UEA in Buenos Aires (Argentinië)

Van 26 juli tot 2 augustus van dit jaar werd het 99e congres van de Esperanto Wereldbond (UEA) gehouden in Buenos Aires, de prachtige hoofdstad van Argentinië, waar zo'n 2,3 miljoen mensen wonen. Samen met de omringende voorsteden is Buenos Aires de derde grootste metropool in Latijns-Amerika, waar een derde van de 40 miljoen Argentijnen woont.

Gesticht in 1536 staat Buenos Aires bekend als het Parijs van Zuid-Amerika voor zijn neoklassieke architectuur, brede lanen, vele groene ruimtes, de modernste metro van Zuid-Amerika en het zuidelijk halfrond, en zijn bruisend cultureel leven. Daar bevindt zich het Teatro Colón, het derde belangrijkste ter wereld, en El Ateneo, de mooiste boekenwinkel ter wereld. De Unesco koos Buenos Aires uit tot Stad van het Design in 2005 en tot Wereldhoofdstad van het Boek in 2011. Bezoekers vinden Buenos Aires een stad vol diversiteit: bijvoorbeeld de stadswijk La Boca met de typische, veelkleurige blikken huizen, een eeuw geleden gebouwd door een Italiaanse immigrant, en het recente Puerto Madero, dat oprijst op grond gewonnen op de zee. Even divers is het aanbod aan hotels, ontspanning, cultuur en gastronomie in deze stad met ontelbare mogelijkheden.

Ofschoon het land een paradijs is voor liefhebbers van vlees – het lekkerste rundvlees komt uit de Pampas, de grasrijke centrale vlakte –, zullen vegetariërs een soortgelijke ervaring opdoen met het fruit en de planten die er op de rijke grond onder de hete zon gedijen. In ieder jaargetijde heeft iedere streek haar eigen schotels met als sterke basis de Italiaanse, Spaanse en Arabische kookkunst. Dat geldt ook voor de keuzemogelijkheden van koeken en deegwaren. U moet beslist een van de verschillende soorten alfajores (uitspraak: alfachóres) smaken, ideaal bij een koffie, thee of mateo: een infusie die men drinkt met een

De kennis van het Frans verbetert

De positieve trend van de kennis van het Frans bij de leerlingen van de middelbare scholen in de Duitstalige Gemeenschap in België zet zich verder door. Tot die conclusie kwam een representatieve studie door de Universiteit van Luik volgens een mededeling van het kabinet van de minister van Onderwijs, Oliver Paasch.

In maart van verleden jaar werden de leerlingen van het zesde jaar van de middelbare scholen van de Duitstalige Gemeenschap getest aan de hand van de zogenaamde DELF-studie en wel op het niveau B2 van het Gemeenschappelijke Europese Referentiekader voor Talen. DELF is de afkorting van diplôme d'études en langue française. Die beoordeling houdt niet alleen rekening met het Europese referentiekader, maar ook met de internationale richtlijnen aangaande examens.

De resultaten van de leerlingen wezen erop dat de meeste leerlingen gemiddeld het nagestreefde niveau B aan het einde van de middelbare scholen bereikten. 55% van de leerlingen ontvingen al het officiële diploma, terwijl 22% van de leerlingen het doel met slechts enkele procenten hadden gemist. Vooral voor spreken en schrijven werden de beste resultaten behaald. Op luisterend en lezend begrijpen moet bij het onderricht bijzondere nadruk gelegd worden. (sc)

Taalweetjes

Sorry!

"Sorry, duizendmaal sorry. Ik zal het nooit meer doen." *(Luc Haekens in 'De ideale wereld', 29 mei 2014)*

Duizendmaal sorry, en geen enkele keer 'het spijt me' of 'verontschuldig mij'. Hoe komt het dat wij liever vreemde woorden gebruiken om te spreken over dagelijkse gevoelens? Waarom zeggen wij zo graag please, santé, pardon? Ik heb daar een theorietje over.

Woorden dienen niet alleen om naar een ander toe te gaan. Ze zijn er ook om je een beetje af te schermen van die andere. Voor wie "De ideale wereld" heeft gevolgd: taal is ook een censuurdekentje, dat je over je hoofd kunt trekken als het een ietsje emotioneel wordt. Je kiest dan woorden die afstand scheppen, woorden zonder vingerafdruk. Zelfs voor achteloos uitgesproken signaaltjes, die louter dienen om onze vriendelijkheid, ons medeleven of onze sympathie te tonen, grijpen wij bij voorkeur naar een universele taal. Die is minder persoonlijk, en dus engageren wij er ons minder door.

Wij sturen wenskaarten met happy birthday (dat uitgesproken evenwel meestal klinkt als happy burstday), wij schrijven I love you in het zand, we leggen kokosmatten met welcome aan onze voordeuren, we plakken stickers met I (hartje) techno op de achterruit van onze auto. Maar ik verontschuldig me of ik heb er spijt van? Hoho, niet te persoonlijk worden!

Grappig is dat dit ook gebeurt in andere talen. Veel van dergelijke woorden zijn haast internationaal, doordat ze vlot van de ene in de andere taal worden opgenomen. Ons sorry is de afkorting van het Engelse I am sorry, dat verwant is met het zelfstandig naamwoord sore (pijn), waarin we ons eigen 'zeer' herkennen in zijn twee betekenissen: 'pijnlijk' en 'erg'. Dat bestaat ook in andere talen, zoals in het Duits (sehr) en het Deens (sär).

Sorry is lang niet het oudste uitheemse "tussenwerpsel" in het Nederlands. Adieu komt al voor in een tekst van 1475. In 1516 tekende iemand hola! op. Bonjour, basta, halt, viva, allee, proficiat, prosit, bravo, pardon, voilà, merci zijn twee- tot driehonderd jaar oud. Sommige zijn zelfs in de dialecten doorgedrongen. In de twintigste eeuw zijn er vooral veel groeten uit het buitenland gekomen: hallo, bye, yo, so long, ciao, arrivederci om er maar enkele op te noemen.

Het etymologisch woordenboek van het Nederlands meent te weten wanneer sorry voor de eerste keer werd gedrukt. Dat was in "De Groene Amsterdammer" in 1916: *"We zeggen sorry als we elkaar op de teenen trappen."* Merkwaardig voorval: twee mensen die elkaar gelijktijdig op de tenen trappen met rechtervoet op de linkervoet of omgekeerd en daarbij sorry zeggen! Dat dit zinnetje bewaard is gebleven, verwondert me niet.

Ludo Permentier, uit 'Woorden weten alles', 2.6.2014)

speciale zuigspriet, die men in een bekertje vol kruiden en heet water steekt. De Argentijnse wijn is de natuurlijke drank bij de maaltijden. Het droge en zonnige klimaat van de Andesprovincies garanderen hun kwaliteit. U kunt hem ook krijgen in kartonnen dozen, zoals ook melk en vruchtensap: zo gewoon wordt hij gedronken!

Argentinië ligt tussen de Steenbokskeerkring in het noorden en Kaap Hoorn in het zuiden, tussen het Andesgebergte in het westen en de Atlantische Oceaan in het oosten. Dat staat borg voor gevarieerde landschappen en klimaten met hun eigen fauna en flora. Argentinië staat bekend als het land van de vier seizoenen. Terwijl in het noordelijke regenwoud fosforescerende vlinders tussen de orchideeën fladderen, zwerven de grootste pinguïnkuddes ter wereld over de Patagonische stranden, vanwaar u ook een grote walvis kunt bewonderen, een natuurmonument dat u slechts kunt aaien, wat soms gebeurt bij een uitstap per boot!

Het achtste grootste land ter wereld heeft veel te bieden. Het meest een bezoek waard zijn de watervallen van de Iguaçu bij Misiones; de Perito Morenogletsjer bij Santa Cruz; de grote haciënda's (vele met toeristische wegen); de moerassen met hun rijke fauna van Iberá (Corrientes); Ushuaia op Vuurland, de zuidelijkste stad ter wereld, van waaruit (alleen 's zomers) de meeste expedities en uitstappen naar de Zuidpool vertrekken; het mooie in barokstijl gebouwde Salta, van waaruit de beroemde Wolkentrein vertrekt (434 kilometer, 15 uur heen en weer, over een dertigtal bruggen en door twintig tunnels tot op een hoogte van 4.220 meter); de stad en provincie Córdoba met architecturale Unesco-erfenissen en de Punillavallei en charmante vakantiesteden; Mendoza, de halfwoestijnprovincie met drie oasesystemen, van waaruit u de bus kunt nemen naar de Aconcagua, de hoogste berg op het Amerikaanse continent... Maar vooral waar een vriendelijk en gastvrij volk u verwacht.

propaganda van UEA

★

Praten me behulp van een iPad

Op tv zag een bewoner van Uden, Herman Visser, ooit een documentaire over mensen met het zogenaamde locked-in-syndroom. Dat leidde tot de oprichting van zijn bedrijf HE Servis. Tegenwoordig is Visser ook directeur van Commap, en met beide bedrijven probeert hij hulp te bieden aan mensen die met een ernstige spraakstoornis kampen.

"De problematiek is heel divers. Er zijn mensen die lijden aan afasie (onvermogen te spreken): zij kunnen bijvoorbeeld ten gevolge van een beroerte of een herseninfarct niet of slechts met grote moeite praten. Daar bedenk ik dan apparatuur voor die het hun mogelijk maakt toch met hun omgeving te communiceren."

Hij toont een klein model computer met allerlei plaatjes op het scherm. Een druk op het plaatje met een kop koffie, en een stem zegt "koffie". Zo kan de bediener van het toestel aan zijn omgeving duidelijk maken dat hij koffie wil. Maar er zijn ook computers met toetsenborden, die getikte tekst omzetten in spraak.

Terug naar de documentaire over locked-in. Locked-in betekent dat je zit opgesloten in je eigen lichaam. De patiënt is daarbij volledig bij kennis, maar kan zich niet bewegen en niet uiten. Vaak is het knipperen met de ogen de enige manier van communiceren.

Visser: "Ik zag hoe een jongen met het locked-insyndroom bezig was een boek te schrijven. Iemand ging tegenover hem zitten en zei dan: "Eerste rij, tweede rij, derde rij, eerste letter, tweede letter, enzovoort. Als de patiënt met zijn ogen knipperde, wees hij in feite een letter aan. Zo ontstond letter voor letter en woord voor woord een boek. Ik werkte in de industriële automatisering en dacht dat dit toch gemakkelijker moest kunnen gebeuren. Zo is het begonnen."

Hij plakte bij een vrouw met een soortgelijk syndroom een klein stickertje op een ooglid en zette er een camera bij, die verbonden was met een toetsenbord. Zo kon de patiënt zelf typen!

Visser kwam al doende steeds vaker terecht in revalidatiecentra met mensen die ten gevolge van spierziekten, zware herseninfarcten of na een coma zeer zwaar gehandicapt waren. In overleg met artsen ontdekte hij de noden en behoeften van die mensen. Daar probeert hij met zijn bedrijf op in te spelen.

"In 2010 heb ik het bedrijfje Commap overgenomen. Commap staat voor communicatie-apparatuur. Wij verkopen en verhuren die apparatuur. Zij zijn eigenlijk een verlengstuk van de zorgverzekeraar."

Een van zijn apparaten is de Lightwriter, een klein soort toetsenbord met twee beeldschermpjes: een voor de gebruiker en een voor degene die tegenover hem zit. De getypte tekst wordt op beide beeldschermpjes getoond, en de tekst wordt ook omgezet in geluid. Sommige apparaten kunnen zelfs gebruikt worden als mobiele telefoons. Dit apparaat werd gebouwd door een medewerkster van Herman Visser, de esperantiste An Olijslagers, die in Nederland woont, maar aangesloten is bij de Limburgse Esperantovereniging.

Zijn laatste vinding is een speciale app, de Duo-Praat, die op een tablet kan worden gedownload en eigenlijk op dezelfde manier werkt als de Lightwriter. Het enige verschil is dat de mensen in de meeste gevallen hun eigen tablet kunnen gebruiken.

"Helaas kan het niet op alle tablets. De inkijkhoek moet goed zijn," zegt Visser. "Voorwaarde

voor de app was dat hij voor oudere mensen niet te ingewikkeld mocht zijn. Wij installeren hem desnoods voor hen, als ze het zelf niet kunnen doen, en als hun tablet niet geschikt is, krijgen ze er van ons in bruikleen."

De apparatuur is volgens Visser ook prima bruikbaar op de intensive care, waar mensen vaak niet kunnen praten, omdat er allerlei slangetjes in hun keel zitten.

"Bij dit werk komt veel emotie los. Vaak is de nood erg hoog bij mensen. Zij zijn blij dat ze kunnen communiceren, want ze realiseren zich ook dat dit voor hen de enige oplossing is."

Dylan den Brok (35 jaar) lijdt aan het syndroom van Down. Praten met hem is vrijwel onmogelijk. Dylan zit op de keukenvloer met zijn blokken te spelen.

"Kom Dylan", zegt zijn moeder Marianne, terwijl ze een speciale iPad op tafel zet, "we gaan even met de computer werken."

Dylan klautert op een stoel en begint enthousiast op het beeldscherm te tikken.

"Ho, niet te enthousiast", zegt zijn moeder. "Wat gaan we dadelijk doen?"

Dylan tikt op een plaatje.

"Koffie drinken", zegt een stem uit de iPad.

Dylan tikt weer.

"Zwemmen", zegt de iPad. En "oefenen met Femke".

"Dat is zijn logopediste", verduidelijkt zijn moeder.

Dylan werkt nu al een paar maanden met zijn Mobi 2, zoals het apparaat officieel heet.

"Er is voor onze Dylan een wereld opengegaan", zegt Marianne den Brok. "Hij heeft in de loop van de tijd zijn eigen gebarentaal ontwikkeld. Wij begrijpen hem heel goed. Maar we moesten iets hebben waardoor ook de anderen hem zouden kunnen begrijpen."

Ze vertelt dat Dylan het maar niets vond dat de hele familie een iPad had en hij niet.

"Toen hebben wij voor hem ook iets gezocht. Dat ging vrij gemakkelijk. Ik belde naar onze verzekeraar CZ en die gaf me het nummer van Commap in Uden. Toen was het zo geregeld."

Dylan moet het werken met de iPad nog een beetje leren.

"We bouwen het langzaam op. Steeds een paar plaatjes erbij. Dylan wordt soms voor gek versleten door anderen, maar hij begrijpt meer dan iedereen denkt", zegt zijn moeder. "Probleem is alleen dat hij slecht ziet. Maar dit apparaat is een uitkomst voor iedereen."

(Het Brabants Dagblad)

Eigenschappen van het Esperanto

Esperanto is een hulptaal geschapen door de Poolse oogarts Dr. Ludwik Leizer Zamenhof (1859-1917) en voor het eerst gepubliceerd in 1887. Sommige mensen denken dat Zamenhof een dromer en utopist was, die zich verbeeldde dat door de invoering van een neutrale tweede taal alle oorlogen zouden ophouden en de wereld en een hof van Eden zou worden. In feite was hij volledig op de hoogte van de toestand in de wereld en wist hij dat de oorzaken van een oorlog niets te maken hadden met taal. Maar hij was van mening dat er eerst een oplossing gevonden moest worden voor het taalprobleem in de wereld. Pas dankzij een gemeenschappelijke internationale taal zouden wij elkaar over de grenzen heen kunnen verstaan en de belangrijke sociale en eonomische problemen samen bespreken.

Esperanto is bedoeld als eenvoudige tweede taal voor de hele mensheid, zodat het in eenieders bereikt ligt elke mens op aarde te verstaan en met hem op gelijke voet te spreken. Het is helemaal niet gekant tegen de nationale talen, maar bewerkt integendeel de gelijkheid van alle talen, die het beschermt tegen het taalimperialisme van een nationale taal.

Esperanto is bedoeld als eenvoudige tweede taal voor de hele mensheid.

Eigenschappen van het Esperanto:

De meeste talen kan men verdelen in drie delen: 1. spelling en uitspraak, 2. spraakkunst en woordorde, en 3. de woordenschat.

In ieder van de drie delen vertoont het Esperanto een geweldige eenvoud in vergelijking met de nationale talen.

De spelling en de uitspraak zijn absoluut fonetisch. Dat wil zeggen: 1 letter = 1 klank; 1 klank = 1 letter. Men leest en spreekt de taal precies zoals men ze schrijft en omgekeerd. Iedere letter heeft maar één uitspraak, en iedere klank wordt altijd door dezelfde letter voorgesteld.

Als Zamenhof de dikke woordenboeken van de nationale talen zag, schrok hij wel een beetje.

De spraakkunst en de woordorde zijn zo geniaal uitgedacht dat, in plaats van een massa regels zoals bij de nationale talen, zij maar 16 regels heeft zonder uitzonderingen.

De woordenschat bezorgde Zamenhof veel slapeloze nachten tot hij een briljante oplossing vond. Hij kwam op de idee om voor- en achtervoegsels met een vaste betekenis te gebruiken. Daarmee kon hij honderden woorden maken, die je niet speciaal hoeft te leren. Daarom heeft een Esperantowoordenboek ook slechts een tiende van de dikte van dat van een nationale taal, die ook wel voor- en achtervoegsels gebruiken, maar zonder vaste betekenis, zodat je toch ieder woord moet leren.

Wat de woorden zelf betreft, vond Zamenhof die niet zelf willekeurig uit, maar ontleende hen vooral aan het Latijn, het Frans, maar ook enkele uit het Engels, het Duits en het Russisch. Hij leende uit al die talen omdat hij geen homoniemen wenste, maar wou dat iedere woordstam maar één betekenis had. Zo bijvoorbeeld heeft de stam sol- in de Romaanse talen (bv. in het Latijn, Frans en Spaans) drie à vier betekenissen: solus, seul, solo (alleen), sol, soleil, sol (zon), sol, sol, suelo (grond), solēre, (gewoon zijn; deze stam komt niet voor in het Frans en Spaans). In het Esperanto heb je totaal verschillende woorden: sola (alleen), suno (zon), grundo (grond), kutimi (gewoon zijn). Dit komt de internationaliteit, maar vooral de helderheid van de taal, veel ten goede.

Van iedere woordstam kan men naar behoefte door middel van uitgangen een werkwoord, een zelfstandig naamwoord, een bijvoeglijk naamwoord of een bijwoord afleiden. Als Zamenhof de dikke woordenboeken van de nationale talen zag, schrok hij wel een beetje. Hij begreep dat hij zelf geen woordenboek kon maken en schreef dat de esperantisten zelf woorden moesten afleiden volgens zijn regels of , als dat onmogelijk was, ontlenen aan een nationale taal, "vooral van het Frans", dat toen de wereldtaal was. Het gebeurde zoals hij het had voorzien.

Op 26 juli 1887 gaf hij zijn boekje "Internationale taal door Dr. Esperanto" in het Russisch uit in eigen beheer. Het boekje bevatte slechts 45 bladzijden, waarvan 30 bladzijden inleiding over het waarom en het hoe. Al spoedig werd het pseudoniem van Zamenhof – Esperanto – de naam van de taal zelf. Het succes van de taal was onmiddellijk.

Ondanks zijn jeugdige leeftijd (27 jaar) getuigde zijn voorstel van een grote rijpheid en degelijkheid. Nooit heeft een kunsttaal zo'n groot succes geboekt. Esperanto wordt nu gesproken en geschreven in 120 landen.

(Naar "Teach Yourself Esperanto" van John Cresswell en John Hartly)

★

Esperanto, een taal met naamvallen

Een van de moeilijkst toe te passen regels, vooral bij het spreken van Esperanto, is het gebruik van de accusatief voor het lijdend voorwerp en bepalingen zonder voorzetsel. De accusatief is niet alleen onontbeerlijk voor een juist begrip van de zin, maar laat ook een vrije zinsbouw toe. De regel luidt: ieder voorwerp dat of bepaling die niet wordt ingeleid door een voorzetsel, staat in de accusatief. Het vraagt veel ervaring om die regel spontaan toe te passen. Vaak is de zin toch duidelijk als men de accusatief vergeet bij het spreken, maar lang niet altijd.

Dr. Zamenhof kende verschillende talen. Van huis uit kende hij Pools en Russisch, die sterk verwante talen zijn. Op het gymnasium leerde Zamenhof Latijn, Grieks, Frans, Engels en Duits, dezelfde vreemde talen die bij ons in België vroeger op de colleges en athenea werden geleerd. Bovendien was Zamenhof een schitterende leerling. Hij wist dus iets af van talen, en hij wist precies waaraan zijn taal moest voldoen. Dat zijn buikgevoel

*En la 'Esperanta antologio' de UEA (1887-1981) aperis poemoj de la brita esperantisto **Victor Sadler** (1921- 2003). Inter ili, la ĉi-suba poemeto sen titolo, kiu reaperis en marto 1995 en la revuo "Monato". Sadler estis direktoro de la Centra Oficejo de UEA 1968-80.*

1 Mi	*1) Ik*
2 (kiam en la kuniklejo de via sako	*2) (wanneer in het konijnenhol van je tas*
3 vi furioze fosas pro bileto, kiu	*3) je furieus graaft naar een briefje dat*
4 tre verŝajne jam eskapis)	*4) heel waarschijnlijk reeds ontsnapte)*
5 amas vin.	*5) hou van je.*
. . . .	
6 (Kien, cetere, vi metis mian koron?)	*6) (Waar, trouwens, heb je mijn hart gezet?)*

Verso 1. **Mi**

Kie estas la sekvo?

en verso 5 !

Verso 2. **(kiam en la kuniklejo...sako)**

Kio estas **kuniklejo**? *konijnenhok*

Loko en kiu oni bredas* kuniklojn. *fokken*

Komparu: kuniklokavo* en kiu ili socie vivas en la naturo. *konijnenhol*

Kio estas kuniklaĵo?

manĝaĵo preparita el kuniklo.

De kie venas la esprimo 'la multiĝado de la kunikloj' ?

Ili estas konataj pro la fakto, ke ili povas facile multiĝi. Ili estas multiĝemaj, proliferemaj*. *de neiging hebben om zich snel voort te planten*

Kp. PIV : 'La tromultiĝo de la kunikloj en Aŭstralio iĝis vera plago.'

Ĉu ies* **sako** povas havi kuniklejon? *iemands*

Ĉu temas pri kritika aŭ humura komparo?

Kion oni povas jam konjekti*, supozi? *vermoeden*

Ke en tiu sako estas multe da aferoj.

Ĉu la vorto 'kuniklejo' ĉi tie ne estas ofenda*? *beledigend*

Povus esti, sed la sekvo tuj komprenigas ke temas* pri ama moko*. *handelt; spot*

Pri kia sako temas? Ĉu mansaketo?

PIV: Ujo, kiun la virinoj portas ordinare sub la brako, kaj kiu servas al ili kiel poŝo.

Ĉu vi rimarkis la konsonantojn?

Kvarfoje 'k': kvazaŭa aliteracio !

Verso 3. **vi furioze fosas pro bileto**

Furioze = ege nervoze kaj kolere ĉar...?

La malapero kvazaŭ ekscitas ŝin.

Fosi: kiam?, kiu?, kie?

Oni fosas = ?

Oni faras kavaĵon* en la grundo por ekhavi truon* (foson). *holte, kuil* *gat*

Kion ekzemple oni povas fosi?

kanalon, puton*, truon, tombon, *put*

Kiel oni fosas en mansako?

Oni tuj komprenas, ke en tiu sako regas* etoso*, kiu similas verŝajne tiun kiu supozeble regas en kuniklejo. *heerst; stemming*

Fosas inter la multaj aferoj de la mansako?

Ĉu tipa por sinjorina sako aŭ eĉ nura mansako?

Certe ne tipa ! (almenaŭ mi supozas)...

Kontraŭe, kiel (kia?) oni nomus iun, kiu havus sian sakon en neriproĉebla* stato? *onberispelijke*

Iu tia* estas tre zorgema*, ordema*. *zo iemand* *zorgvuldig; ordelijk*

Notu bone: 'pro' bileto, ne 'por'

Ndl? pro = wegens; por = voor

Verso 4. **tre... jam eskapis**

Jen bela ekzemplo de figura uzo de vorto: la bileto eskapis. Kiel do?

ĉu eble pro malordo*? *wanorde*

aŭ pli ĝuste, pro iu ... elspezo*? *uitgave*

Kiel nomiĝas stilfiguro, kiu prezentas aĵojn kiel vivantajn personojn?

la personig(ad)o*. *verpersoonlijking*

Kiun ideon alportas en la frazon la vorto 'jam'?

Eble ke aferoj ĉe la koncerna sinjorino havis_jam antaŭe okazon por eskapi; eble ke tio estas kutima okazaĵo ĉe ŝi?

Verso 5. **amas vin**

Post tiom longa parentezo ĉe la koncerna sinjorino?

Verŝajne li profitas de la situacio por enŝovi* tiun (amuzan) deklaron. *inlassen*

Verso 6. **(Kien, cetere, vi metis...**

Kion sugestas tiu demando?

Ke li perdis sian koron, ke ŝi ŝtelis ĝin, ke li scias, ke ŝi libere disponas pri ĝi kaj ke eble ŝi estas tiom malordema pri lia koro kiom pri siaj aferoj ...

ke tutmaniere* li amas ŝin. *hoe dan ook*

Konkludo

Ĉu vere temas pri poemo? Certe!

Ne laŭ la formo... malgraŭ la aliteracioj en la dua verso.

Tamen la teksto donas impreson de ne-proza lingvo.

---

*Jen kiel reago al la poemo de Victor Sadler, alia poemeto, ĉifoje de la esperantista poeto **István Ertl**. Li naskiĝis en 1965. Kiel hungara-franca esperantisto, li loĝas nuntempe en Luksemburgio. Ege aktiva en pluraj kampoj rilataj al Esperanto.*

1 Mi	*1) Ik*
2 (kiam tedas min pufe patosaj	*2) (wanneer mij vervelen opgezwollen pathetische*
3 poemoj pri pucaj sentoj,	*3) gedichten over opgedirkte gevoelens,*
4 sed ankaŭ la prozeco de la ĉiutago)	*4) maar ook het prozaïsche van het alledaagse)*
5 ŝatas ĉi poemon.	*5) hou van dit gedicht.*
..	
6 (Kiel, cetere, verki nun ampoemon?)	*6) (Hoe, trouwens, nu een liefdesgedicht schrijven?)*

Jam ekde la unua legado de ĉi tiu poemeto, eĉ se oni ne tuj* bone komprenas la enhavon, unu trajto* frapas la atenton kaj precipe la orelon, nome la **aliteraciojn**! *onmiddellijk* *kenmerk, trek*

Aliteracio estas

ripeto de sama konsonanto en la komenco de la akcenta silabo de kelkaj vortoj en verso aŭ frazo.

En ĉi tiu poemeto troviĝas* intence* ripetita litero (sono*) kiu frapas nin. Kiu? *is er* *opzettelijk* *klank*

La sono **'p'** ! 5 foje en versoj 2 kaj 3; 2 foje en versoj 4 kaj 5, kaj unu foje en verso 6.

Entute 8 foje !

Ĉu jen hazardo aŭ ĉu intenca stil-efiko?

Certe intenca stil-efiko, komparu kun la poemo de Victor Sadler !

Rimarko: La ripetita litero, de la konsonanto 'p', okazigas, inter krampoj*, sonore kaj anatomie specialan efikon. *tussen haakjes*

Prononcu ĝin ripete kaj konstatu !

La poeto I. Ertl lerte* uzas kaj pli systeme pligrandigas* la efikon de la **aliteraciado**, kiun ni jam notis en la antaŭa poemeto. *handig* *vergroten*

Verso 3. **poemo pri pucaj sentoj**

Puca* = tro ŝarĝita de ornamoj malbongustaj. *opgedirkt*

Kian karakteron montras iu, kiu okupiĝas pri pucaj vestaĵoj?

Sen vera gusto por veraj belaĵoj.

Verso 4. **sed ankaŭ la prozeco de la ĉiutago**

Ĉu vi konsentas pri tiu prozeco?

Laŭdifine la vortoj 'la ĉiutago' montras, ke nenio menciinda ilin karakterizas.

Oni parolas tiam pri la **ĉiutageco**, aludante... la monotonan (enuigan?) sinsekvon de la tagoj.

Notu:

De dagelijkge zorgen in het dagelijkse leven zoals men geregeld kan waarnemen.

La ĉiutagaj zorgoj en la ĉiutaga vivo kiel oni povas ofte observi.

De beslommeringen van het leven.

La okupoj, la zorg(et)oj de la vivo.

Kiuj cetere* ili estas? *trouwens*

La okupoj de la ĉiutaga vivo:

ellitiĝi, hasti, pretiĝi por la laboro...

finfine*: la enuiga, teda *insista formo por 'fine'*

sinsekvo de ĉiam la samaj aferoj.

Kion oni faru por eviti tian prozecon de la ĉiutaga vivo?

Malfacila demando!

Kiel konsili tion al iu?

Ĉiu malkovru por si mem !

La manko de iu ajn distraĵo* *afleiding*

povas esti la kialo*, aŭ pli ĝenerale, ... *de reden*

la manko de interesiĝo pri io ajn.

Ni ĉiuj sendube iam spertis tian ĉiutagan prozecon. Kaj vi persone, kara legant(in)o, kiel vi ĉikaze reagus?

ZAMENHOF PRI KELKAJ VORTOJ EL LA TEKSTOJ

<u>Ekzerco al parolflueco*:</u> *spraakvlotheid*

Pri **sako, fosi kaj amo** jen aldone proverboj (inter- krampe, utilaj* ne nur por brili en *nuttig* konversacio sed ankaŭ por facile memorigi vortojn de lernata lingvo).

Kaŝante alterne unu duonon de la proverbo, oni povas ilin uzi kiel fluec*- ekzercon). *vlotheid*

<u>Pri SAKO</u>

1) **Sako ne sonas, ... amiko_ne konas.**

Kies sako?

De iu persono subkomprenata, sed de iu, kiu ne havas multe da sonantaj moneroj*! *muntstukken*

Kiu amiko?

Iu tielnomata amiko aŭ iu, kiu ŝajnigas* sin amiko. *zich voordoen als*

Amiko ne konas kion?

Tielnomata amiko ne interesiĝas se la sako ne entenas monon.

Jen aparte sprita kaj konciza opinio pri iaj* amikoj ! *één of andere soort*

2) **Edziĝo pro* amo flamanta ...** *wegens* **al sako sonanta.**

Kio do povas esti sako sonanta = ?

Sako, en kio troviĝas mono (figurasence) aŭ almenaŭ moneroj (proprasence) !

Kies sonanta sako?

de la fianĉo aŭ de la fianĉino.

3) **Sakon kun truo vi ... neniam plenigos.**

Dirinda al kia persono? En kiu cirkonstanco?

Aŭ al homo, kiu ne kapablas ŝpari monon.

Plenigi* sakon per io = *vullen met*

Per kio oni povas plenigi sakon kun truo (truitan sakon)?

Per aĵoj pli grandaj ol la truo ?

Kiam oni povus diri:

4) **Pli kostas la sako, ol ... la tuta pako?**

Kiam la eksteraĵo valoras pli, aŭ kiam ĝi aspektas pli valora ol la enpakita afero.

Tiu esprimo estas kutime dirita pri iaj personoj?

Pri personoj tre bele aŭ riĉe vestitaj sed pri kies valoro oni dubas.

5) **En unu sako du katoj, ĉiam mordoj* kaj gratoj*.** *beten; gekrab*

Dirinda kiam?

Kiam temas pri du personoj, kiuj (supozeble aŭ efektive) ne facile interkonsentas.

Kio estas aĉeti katon en sako ?

Aĉeti ne vidinte la aĉetaĵon, do?

Ne esti singarda*. *voorzichtig*

6) **Sako malplena sin rekte ne tenas.**

Laŭvorte oni komprenas sed figurasence?

Kiu ne sufiĉe manĝas estas malforta.

7) **Sako alenon ne tenas, ĝi baldaŭ elvenas.**

Neniu kapablas longe teni sekreton.

Aleno: *els, priem*

een priemende blik = trapika rigardo.

8) **Se sako tro pleniĝas, ĝi... baldaŭ disŝiriĝas*.** *scheurt open*

Ĉia troigo kondukas al malsukceso, povas esti danĝera. Alivorte?

Se oni troigas*, oni riskas ... *overdrijven*

8) **Vivu stomako laŭ stato de l' sako.**

Oni kontentiĝu laŭ la eblecoj de sia financa povo. Oni ne troigu.

9) **Vortoj sakon ne plenigas.**

Anstataŭ paroli oni agu.

Tamen oni povas imagi situaciojn en kiuj vortoj vere plenigas la sakon, nome* ...? *namelijk*
Kiam temas pri sukcesa verkisto*, *schrijver*
aŭ, bedaŭrinde, kiam temas pri flatulo*. *vleier*

Samaj ekzercoj pri FOSI

1) **Kiu fosas sub alia*,...** *onder een andere* **falos mem en la foson.**
Ndl: Wie een put graaft voor een ander, valt er zelf in.
Ĉu oni vere povas kredi jenan opinion?
Eble oni komprenu tion kiel averto* *waarschuwing*
tre kontentiga* por la moralo. *tevreden stellen*
Tamen, ĉu ĝi ĉiam validas en la reala mondo ĉisube* tio estas iom *hierbeneden*
pridubinda*. *twijfelachtig*
Malfeliĉe Zamenhof ankaŭ asertas ke...
Al kavaĵo senfunda ŝtopado ne helpas.
Letterlijk: *Voor een kuil zonder bodem helpt het volstoppen niet.*

Samaj ekzercoj pri AMO

1) **Amo estas forta, sed ... mono pli forta.**
Iu enamiĝinta* al iu povas tamen *verliefd geworden*
esti altirata* al aliulo, se ĉi-lasta... *aangetrokken*
estas pli riĉa. Fi* ! *foei !*
2) **Amo faras ion, mono ĉion.**
Tamen oni povas trovi ekzemplojn por montri la malon*, ĉu ne? *tegengestelde*
3) **Amo kaj ĵaluzo ... estas gefratoj.**
Ĉu inter tiuj du estas forta **ligo***? *band*
Ĉu ĉar amo ofte/kelkfoje enhavas nuancon de posedo?
4) **Amo kaj puno*... loĝas komune.** *straf*
Ĉu vere?
Kiel Z. povus (estus povinta*) *zou hebben kunnen*
imagi ion tian*? *iets dergelijks*
Ĉu ĉi-tie ne rolas la influo de romanoj?
5) **Amo pli kora*, disiĝo* pli dolora.** *hartelijk; scheiding*
Jen verŝajne tre komprenebla aserto*. *bewering*
Imagu okazon, kiam tiu ideo, opinio, afirmo ne trafas !
6) **Por paro amanta ĉiu ... loketo sufiĉas.**
Ili bezonas nek belegan kastelon, nek komfortan, gemutan anguleton
(kvankam* ?) *alhoewel*
7) **Se vi volas filinon, ... flatu la patrinon.**
Ĉu ne bona konsilo?
Kvankam ni jam de longe scias !
8) **Tuso kaj amo ne ... estas kaŝeblaj.**
Ĉu vi konsentas? Kiuj aliaj signoj povas riveli* enamiĝon*? *verraden, openbaren; verliefdheid*

TRADUKEKZERCO el la antaŭa numero.
Kontent- kaj malkontenteco.

1) Kiu ne kontentiĝas pri tio, kion li havas, ankaŭ ne kontentiĝus pri tio, kion li ŝatus havi. (B. Auerbach).
2) Oni neniam scias kio estas bona, antaŭ ol oni scias kio estas pli ol sufiĉa. (W. Blake).
3) Neniu kontentiĝas pri sia sorto (destino), sed ĉiu kontentiĝas pri si mem. (P. Brulat).
4) Kiam ni ne havas tion, kion ni amas, ni devas ami tion, kion ni havas. (Bussy-Rabutin).
5) Vera kontentiĝo ne dependas de tio, kion ni havas; barelo estis sufiĉe granda por Diogeno, sed monda regno, ŝtato, imperio tro malgranda por Aleksandro. (C. Caleb Colton).
6) Neniu estas kontenta (kontentiĝas) pri sia havaĵo (kapitalo), nek malkontenta pri sia intelekto. (Mme Desboulières).
7) Fortikiĝu en kontentiĝo, ĉar tio estas nekonkerebla fortreso. (Epikteto).
8) Por malkontenta homo ne ekzistas komfortaj seĝoj. (Benjamin Franklin).
(Bron: 'Prisma van de citaten')

NOVA TRADUKEKZERCO

1) In haar handtas heerst de grootste wanorde.
2) Hij was zo laat opgestaan dat hij al zijn zaken in wanorde moest achterlaten.
3) Hij is zo wanordelijk, hij kan geen orde in zijn zaken houden !
4) Bij hem staan alle boeken ordelijk (in behoorlijke orde) gerangschikt.
5) Iemand kan even vlug, schuw, ongeduldig als een konijn zijn.
6) Hij is zeer mager, hij kan met de konijnen door de tralies eten.
7) Ze zit altijd in haar tas te graaien = met de handen rondtasten, rommelen, grabbelen.
8) Die man heeft geen orde, alles haalt hij tegelijk overhoop.

9) Met de grote schoonmaak wordt alles overhoop gehaald.
10) Alles was ondersteboven, niets was op zijn plaats. Al de boel raakte in de war.

Emiel Van Damme
Albert I -straat 44, B-1703 Schepdaal
em.vandamme@skynet.be

juist was, blijkt uit het feit dat zijn taal precies voldeed aan de vereisten waaraan een kunsttaal voor internationaal gebruik volgens een academie in de VSA moest voldoen. De taal is overigens, wat de spraakkunst betreft, nog precies zoals hij ze heeft gemaakt. Natuurlijk breidt de woordenschat zich uit, zoals in iedere taal. Zo bestaan er ook vakwoordenboeken in het Esperanto, en zelfs een speciaal woordenboekje met computertermen. De taal is slechts in zoverre kunstmatig dat ze door één persoon werd gemaakt. Men spreekt dan ook liever van een "plantaal". Maar alle elementen die hij hiervoor gebruikte, zowel spraakkundige als lexicografische (betreffende de woordenschat), ontleende hij aan bestaande talen. Hij verenigde al die elementen tot een taal zonder uitzonderingen, zowel op het gebied van spraakkunst als op het gebied van de schrijfwijze.

Talen die naamvallen hebben – d.w.z. dat hun zelfstandige naamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden, voornaamwoorden en telwoorden diverse uitgangen hebben om hun functie in de zin aan te duiden – , hebben doorgaans een vrije zinsbouw. Het Latijn, Grieks, Russisch en Duits zijn zulke talen. Zo kun je in het Latijn met verschillende nuances van nadruk zeggen:

Serva rosam dominae dat (De slavin geef een roos aan de meesteres), maar je kunt evenzeer zeggen: Rosam dominae dat serva. Dominae rosam serva dat enz.

Hierbij vallen de uitgangen van de zelfstandige naamwoorden domina, rosa, serva dadelijk op. Zij

Memento servare aequam mentem in rebus

Adversis.

Denk eraan een gelijk gemoed te bewaren

In tegenspoed.

behoren alle drie tot de eerste verbuiging van de zelfstandige naamwoorden op –a ,die bijna allemaal vrouwelijk zijn. De uitgang -a (kort uitgesproken) duidt het onderwerp aan (nominatief genoemd), de uitgang -ae duidt het medewerkend voorwerp aan (datief) en de uitgang -am duidt het lijdend voorwerp (accusatief) aan. Hiervan maakten de Romeinse dichters gebruik om de meest ingewikkelde zinsconstructies te maken, tot groot verdriet van de leerlingen Latijn. Zij hadden er blijkbaar plezier in hun taal ingewikkeld te maken. Die was dan ook vaak verre van natuurlijk. De dichters waren vaak taalknutselaars. Ook de Romeinen moesten zich inspannen om hun verzen zonder meer te kunnen verstaan. Zo herinner ik mij een vers van een Romeinse dichter, wiens naam ik ben vergeten, dat als volgt luidt:

Aequam memento rebus in adversis servare mentem.
1 2 3 | 3 2 1

Het vers is volledig symmetrisch opgebouwd met het woordje in als as. De woorden met het nummer 1 horen samen (aequam mentem), zo ook de woorden boven 2 (memento servare) en de woorden boven 3 (in rebus adversis). Dat zie je aan de naamvallen, terwijl de werkwoordsvormen (boven 2) duidelijk als dusdanig herkenbaar zijn. Om het vers te kunnen vertalen, moet je het eigenlijk eerst herschikken tot een normale begrijpelijke zin:

Memento servare aequam mentem in rebus adversis = Denk eraan een gelijk gemoed (= gelijkmoedigheid) te bewaren in tegenspoed. Dergelijke zinnen waren geen uitzondering.

Het Nederlands heeft geen naamvallen meer, wel vindt men er nog sporen van. Zo baden de Belgische katholieken vroeger: In den Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Amen. Naamvallen zijn er ook nu nog terug te vinden in heel wat oude staande uitdrukkingen: ten huize van, iets in der minne regelen, met dien verstande, heden ten dage, terdege, onverrichter zake, uiteraard, desalniettemin, enz.

Vele moderne talen zoals het Nederlands, het Frans, het Engels, het Spaans en het Italiaans hebben geen naamvallen (meer), met uitzondering van hun persoonlijke voornaamwoorden. Bijvoorbeeld in het Nederlands: ik, mij; hij, hem; wij, ons; zij, hen, hun.

Dat kan tot verwarring leiden, omdat onderwerp en lijdend voorwerp, als het zelfstandige naamwoorden betreft, verward kunnen worden, en daarom een andere manier van uitdrukking gebruikt moet worden om de lezer of toehoorder niet in verwarring te brengen.

Strikt genomen weet je niet wie er dood is in de volgende zin: De bandiet, die de politieman doodde, was nog erg jong. Zowel 'die' als 'politieman' kunnen onderwerp of lijdend voorwerp zijn. Daarom is de accusatief in het Esperanto onontbeerlijk: namelijk om altijd duidelijkheid te verschaffen. Op de vraag: Wie roept Jan? kun je twee mogelijke antwoorden geven: Piet roept Jan, of: Jan roept Piet, omdat in de vraag strikt genomen zowel 'Wie' als 'Jan' onderwerp of lijdend voorwerp kunnen zijn.

De moderne westerse talen lossen dat probleem op hun eigen manier op.

- In het Frans:

Jean = onderwerp: Qui Jean appelle-t-il (schrijftaal) ? Qui est-ce que Jean appelle?

lijd. voorw.: Qui appelle Jean? Qui est-ce qui appelle Jean?

- In het Engels:

John = onderwerp: Whom does John call?

lijd. voorw.: Who calls John?

- In het Spaans:

Juan = onderwerp: A quién llama Juan?

lijd. voorw.: Quién llama a Juan?

- In het Esperanto:

Johano = onderwerp: Kiun vokas Johano? Kiun Johano vokas?

lijd. voorw.: Kiu vokas Johanon? Kiu Johanon vokas?

Hieruit blijkt dat de invoering van de accusatief een zeer wijze beslissing was van Dr. Zamenhof. Dat maakte het hem tevens mogelijk aan het Esperanto een vrije zinsbouw te geven. Talen zonder naamvallen hebben een strakke zinsbouw, die onderworpen is aan heel wat moeilijke regels. Zo zijn het Frans, het Engels, maar ook het Nederlands.

Uitzondering is het Duits, dat ondanks zijn vier naamvallen er toch een strakke zinsbouw op na houdt. Al die verschillende naamvallen in het Duits worden trouwens alleen maar gebruikt door tv-speakers, leraars en professoren. Mensen die niet hebben gestudeerd, kennen ze niet.

Het Esperanto, dat (maar) twee naamvallen heeft – een nominatief (eerste naamval) voor het onderwerp en een accusatief (vierde naamval) voor het lijdend voorwerp –, heeft desondanks een vrije zinsbouw, ofschoon die wel mede gedicteerd wordt door een juist taalgevoel en een geoefend oor, waarmee men vermijdt stroeve zinnen te zeggen of te schrijven en de zin vloeiend wordt.

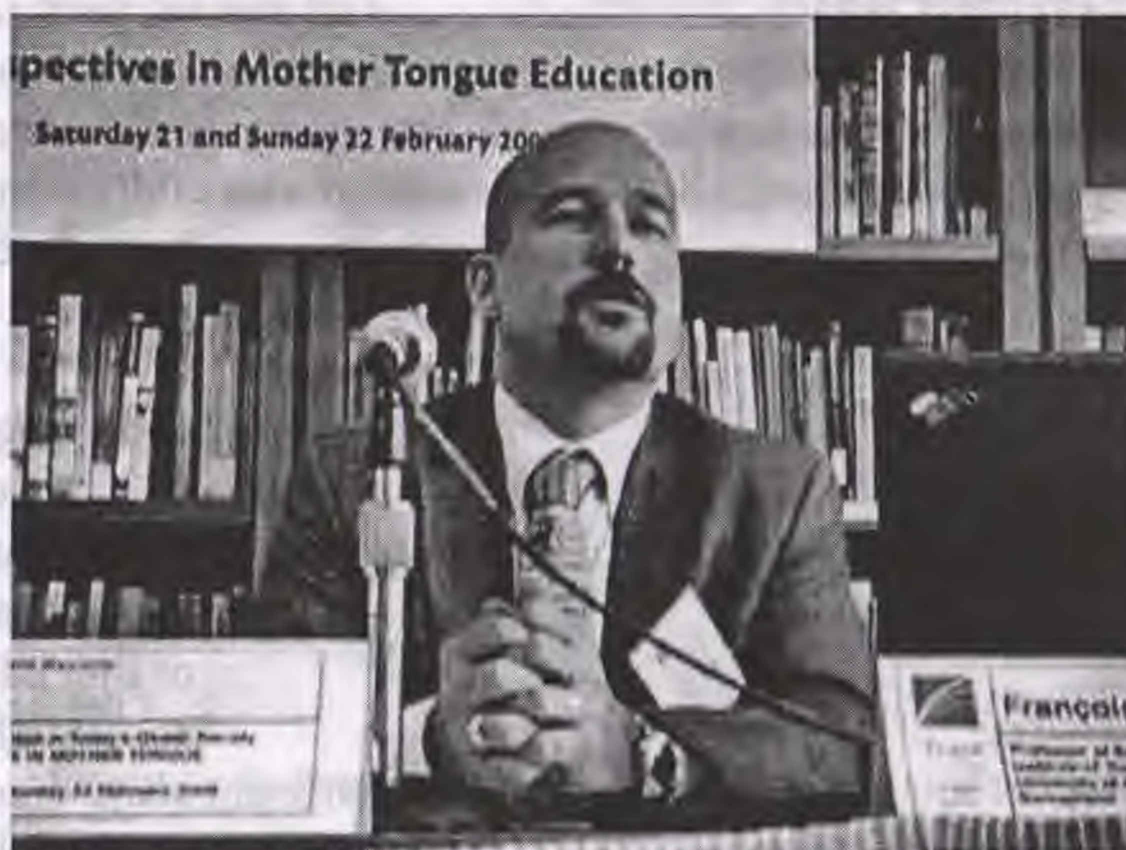
Pieter Jan Doumen

Prof. François Grin en het wereldwijde taalprobleem

Samenvatting van de redevoering uitgesproken op 28.08.2009 door François Grin, professor in de toegepaste economie aan de Universiteit van Genève, ter gelegenheid van de onthulling van een gedenkplaat ter herinnering aan het verblijf van Dr. Zamenhof op het nummer 12 in de rue du Vieux-Collège in Genève tijdens zijn opleiding als oogarts.

Toen ik in het begin van deze zomer de uitnodiging ontving om enkele woorden te zeggen ter gelegenheid van de onthulling van de gedenkplaat, die herinnert aan het verblijf van Dr. Ludwik Leizer Zamenhof in onze stad, was ik wel wat verbaasd, omdat ik geen esperantist ben en geen Esperanto spreek.

De enkele ideeën die ik met u wil delen, hebben geen betrekking op het leven van Dr. Zamenhof noch op het Esperanto zelf, maar op de taalpolitiek in het algemeen. Taalpolitiek is een uitgestrekt gebied, waarin men nadenkt over de bescherming van de bedreigde talen, zoals het Reto-Romaans of het Gaelic in Ierland; ten tweede over het vreemdetalenonderwijs, vooral welke vreemde taal als eerste op school moet worden onderwezen. Ten derde de meertalige communicatie, waarbij men dadelijk denkt aan de Europese Unie met haar 27 lidstaten en haar 23 officiële talen.

Juist wat dit laatste betreft is het interessant Esperanto in aanmerking te nemen.

De discussie over veeltalige communicatie binnen de Unie gaat over drie oplossingen. Ten eerste alles volledig in alle andere talen vertalen en tolken. Dat is mogelijk, maar een zeer dure oplossing en een zware opdracht, die schriftelijk wel een oplossing biedt, maar de communicatie in werkgroepen erg bemoeilijkt.

Ten tweede de mensen ertoe aanzetten veeltalig te worden. Deze oplossing werkt als het gaat om enkele talen, maar niet in de Europese instellingen.

Ten derde neigt men daarom naar het gebruik van slechts één taal, meer precies het Engels. Dit is paradoxaal genoeg een heel dure oplossing, want zij verplicht 90% van de mensheid en 84% van de Europese Unie veel geld en tijd te investeren in het leren van een moeilijke taal. De enigen die daar echt van profiteren, zijn diegenen van wie de moedertaal het Engels is. Op welke manier besparen zij? Door geen vreemde taal te moeten leren! Zij kunnen zich dat veroorloven, terwijl de anderen zich moeten inspannen en uitgaven doen. Groot-Brittannië bespaart daardoor jaarlijks miljarden euro's, want men probeert daar niet meer ernstig een vreemde taal te leren.

Ik wil hierbij beklemtonen dat het probleem niet het Engels zelf is. Het probleem is de taalhegemonie, onafhankelijk van de taal of het voordeel dat zij geeft.

De wetenschappelijke onderzoeken hierover gaan in de richting van de noodzaak de verschillende strategieën te combineren en tegelijkertijd te behandelen: a)

natuurlijk moet men vreemde talen leren, b) vertalen waar dat nodig is en een taal als het Engels leren, maar daarbij een overheersende positie vermijden, c) de evolutie ondersteunen die "men elkaar verstaan" noemt, d.w.z. de taal van de andere kunnen lezen en begrijpen, zonder de verplichting ze te kunnen spreken of schrijven, d) ook het Esperanto.

Esperanto is dus een deel van de complexe strategie die toegepast moet worden in de diverse situaties van de communicatie. Bij het Esperanto gaat het om een taal die over zeer belangrijke troeven beschikt: ze is volledig regelmatig, eenvoudig om te leren, heeft een soepel grammaticaal systeem en maakt vooral echte gelijkheid onder de sprekers van verschillende talen mogelijk. Deze gelijkheid is niet perfect, want het Esperanto is vooral gebaseerd op de Romaanse talen, maar de gelijkheid die het Esperanto schept is veel groter die van om het even welke andere taal.

Daarom moet men onder de gegeven strategieën zeker een plaats inruimen voor het Esperanto, dat Dr. Ludwik Leizer Zamenhof ongeveer 120 jaar geleden lanceerde.

What is in a name? (uit Hamlet, Shakespeare)

Op het einde van de negentiende eeuw was het antisemitisme heel sterk. Men denke alleen maar al aan de zaak-Dreyfus in Frankrijk. De Jood Dreyfus, officier in het Franse leger, werd veroordeeld voor een moord die hij niet had begaan. Dankzij een actie ingezet door de schrijver Émile Zola, die daarvoor werd vermoord, kreeg hij een herziening van het proces en werd hij in ere hersteld. De zaak deed in heel Europa veel stof opwaaien.

Aanvankelijk wist bijna niemand dat Dr. Zamenhof, geboren in 1859 in Polen, dat toen een deel was van het Russische keizerrijk, van Joodse afkomst was. Dat werd opzettelijk geheimgehouden. Dat was overigens niet zo moeilijk omdat hij een christelijke voornaam had, om contacten met christenen te vergemakkelijken: Ludwik (Ludovicus). Zijn tweede voornaam Leizer (Lazarus), een echte Joodse voornaam, werd nooit gebruikt tegenover de buitenwereld.
Ook zijn vader en zijn broers hadden een christelijke en een Joodse voornaam.

What's in a name?
that which we call a rose
By any other name would smell as sweet;
So Romeo would, were he not Romeo call'd,
Retain that dear perfection which he owes
Without that title. Romeo, doff thy name,
And for that name which is no part of thee
Take all myself.

Maar hoe kwam hij als Jood aan deze voornaam?

Bij de Joden bestond de gewoonte dat de jongeren rond hun zeventiende jaar zelf ook een christelijke voornaam kozen om hun contacten met de 'gojim' (niet-Joden) te vergemakkelijken. Zo heette zijn vader Marcus Mordokai.

Toen zijn oom Jozef hem vroeg hoe hij aan de voornaam Ludwik kwam, antwoordde de zeventienjarige Elizer (Lejzer, Lazarus) dat hij die had gekozen, omdat hij een nota over 'Lodowick' vond in het werk van Komensky (Comenius: brief van 31 maart 1876). Het ging daar namelijk over het boek van Francis Lodowick, dat in het jaar 1652 verscheen onder de lange titel: Groundwork or Foundation Laid (or So Intended) for the Framing of a New Perfect Language and an Universal Common Writing (Grondwerk of fundament gelegd (of zo bedoeld) voor de ontwikkeling van een nieuwe, perfecte taal en een universele algemene schrijfwijze).

Hieruit blijkt dat Dr. Zamenhof reeds als jongeman het werk van Comenius kende en er diep door werd beïnvloed. Hij ging dus niet over één nacht ijs.

(Mirek Ĉejka)

Is het Esperanto alleen een taal?

Ofschoon iedereen de taal mag gebruiken zoals hij dat wenst, bijvoorbeeld voor commerciële doeleinden, bedoelde Dr. Zamenhof dat niet zo. Hij bedoelde zijn taal om de mensen, vooral de gewone mensen, dichter bij elkaar te brengen en de vrede, solidariteit en vriendschap onder volkeren te bevorderen. Hij dacht dat de verscheidenheid aan talen in de wereld een oorzaak was van onbegrip en zelfs vijandige gezindheid tegenover vreemde volkeren.

Maar hij verstond al heel snel dat de taal alleen dit niet kon bewerken: de mentaliteit van de mensen met hun vooroordelen moest ook veranderen. Daarom wou hij eerst een soort supergodsdienst stichten – een soort gemene deler van alle godsdiensten en filosofieën. Maar dat bleek onmogelijk, omdat iedereen dan afstand moest doen van een deel van zijn opvattingen, waartoe niemand bereid was. Daarom lanceerde hij een filosofie, die hij het hilelismo noemde, naar de naam van de invloedrijke, wijze en gematigde Joodse rabbi Hillel, die even voor Christus' geboorte leefde en beroemd was om zijn uitspraak "doe niet aan een ander wat je niet wilt dat een ander aan jou doet". Later, waarschijnlijk omdat hilelismo te Joods klonk, noemde hij zijn filosofie het homaranismo, wat men zou kunnen vertalen door "menslievendheid". Omdat vele esperantisten ook deze term niet accepteerden, sprak hij over de interna ideo van het Esperanto, een term die voor de meeste esperantisten wel acceptabel lijkt, ofschoon hij dezelfde inhoud heeft als de vorige termen, maar eerder wordt aangevoeld als iets typisch van het Esperanto, dat als een vogel met gespreide vleugels omhoogvliegt, waarvan de ene vleugel de taal is en de andere de interna ideo.

Pieter Jan Doumen

Nieuws over het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk

Recente realisaties en aanwinsten

Tijdens de voorbije jaren werden alle belangrijke Belgische Esperanto-tijdschriften (tot ongeveer 1960) gedigitaliseerd. Dit jaar werd begonnen met het digitaliseren van de grote hoeveelheid krantenknipsels, die her en der in archiefdozen verspreid zitten. De omzetting naar doorzoekbare, per datum gerangschikte pdf-documenten zal de la collectie bruikbaar maken voor onderzoekers.

De muziekcollectie werd geïnventarisserd, en de beschrijving van de fotocollecties van Mady Willems en de uitgevers Braekevelt (Roeselare) is bezig. Van de dubbele tijschriftnummers wordt beetje bij beetje de inventaris op de website gepubliceerd. Dit heeft al een bijkomend uitwisselingsproject opgeleverd. De achterstand in het binden van tijdschriften is grotendeels weggewerkt.

Recente aanwinsten zijn de verslagen van de vergaderingen van de Belgische Esperanto-Federatie (1990-2010), het archief van Leona Meurrens (Leuven) en een reeks PowerPoint-presentaties in het Esperanto, geschonken door Joris Peperstraete.

De website www.esperanto-kortrijk.info werd wat herschikt, maar een grondige opfrissing inclusief een vereenvoudiging van de opslag van 'zware' bestanden (beeldmateriaal, gedigitaliseerde tijdschriften) blijft nodig.

Catalogus

Het Fonds Vanbiervliet maakt deel uit van een netwerk van tientallen over de hele wereld verspreide Esperanto-bibliotheken. Het ligt dus voor de hand dat dit netwerk zou beschikken over een gemeenschappelijke, via internet raadpleegbare catalogus, maar die is er nog niet, en enkele aanzetten tijdens de voorbije jaren zijn zonder gevolg gebleven. Het ontbreken van een dergelijke catalogus bemoeilijkt de planning voor de toekomst: de nu gebruikte software is voor een moderne bibliotheek niet meer bruikbaar, maar zolang er geen duidelijkheid is over wat komt, kan geen enkel nieuw project op een efficiënte wijze gestart worden.

Er is een goede hoop dat tijdens het wereldcongres in Argentinië, dat plaats vindt op het ogenblik dat deze tekst geschreven wordt, eindelijk een concreet voorstel zal voorgelegd en goedgekeurd worden. Eind dit jaar vindt in Slowakije een conferentie plaats waarop dit voorstel verder zou kunnen uitgewerkt worden. (http://kaest.ikso.net)

Huisvesting

Enkele jaren geleden heeft de gemeenteraad, op advies van een externe consultant, beslist dat de Esperanto-collectie niet meer past in het Kortrijkse culturele landschap. Dit betekent niet dat het Fonds Vanbiervliet meteen op straat wordt gezet, maar er moet wel uitgekeken worden naar een ander onderkomen.

Er zijn meerdere erfgoed- en culturele collecties in de streek van Kortrijk op zoek naar een passende huisvesting. De provincie West-Vlaanderen had plannen om deze collecties samen te brengen in een gezamenlijk te gebruiken magazijn. Er is hierover nog steeds geen duidelijkheid, en die zal er misschien ook nooit komen, aangezien de Vlaamse regering opnieuw een pakket bevoegdheden, o.m. op het vlak van cultuur, van de provincies afgenomen heeft.

Een ander mogelijkheid die daarom overwogen wordt, is om het huisvestingsprobleem van het Fonds Vanbiervliet te combineren met dat van de Vlaamse Esperantobond. Eén gemeenschappelijke vestiging voor de Vlaamse Esperantobond, de Antwerpse groep La Verda Stelo en het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet zou voordelen opleveren inzake gebruik van infrastructuur en inzet van medewerkers. Voor het Fonds zou dit op termijn – nu wordt de collectie nog te weinig professioneel beheerd – uitzicht bieden op een (bescheiden) subsidiëring in het kader van het Decreet houdende de privaatrechterlijke culturele archiefwerking van 19 juli 2002.

Een klein onderzoek van het Antwerpse immobiliënaanbod heeft aangetoond dat de beschikbare en toegezegde financiële middelen volstaan om een passend gebouw in de Antwerpse agglomeratie aan te kopen. De besturen van de de Vlaamse Esperantobond en La Verda Stelo slagen er echter niet in om een beslissing te nemen.

Roland Rotsaert

STEUN FEL! WORD LID VAN DE VLAAMSE ESPERANTOBOND. VZW.

Esperanto-cursus in Gent

Cursus voor beginners: de nieuwe cursus start op dinsdag 2 oktober 2014

Duur: 15 weken (schoolvakanties niet inbegrepen) elke dinsdag van 19.00 tot 21.00 uur.

Doel: op een snelle en intensieve manier de basis van het Esperanto verwerven en in staat zijn op dat niveau te converseren. Daarna is er mogelijkheid om de conversatieavonden te volgen.

Vereisten: behoorlijke kennis van het Nederlands en ten minste één vreemde taal geleerd hebben.

Plaats:
Peter Benoitlaan 117
9050 Gentbrugge

Voor de leerlingen van de voorbije cursus worden de conversatie-/boeken avonden weer ingericht. Ook oud-cursisten en leden zijn welkom. Data: zie activiteitenkalender.

Info: La Progreso
Peter Benoitlaan, 117
9050 Gentbrugge
Tel./fax: +32 (0)9 230.16.77 of tel. +32 (0)9 221.10.02
E-mail: gent@esperanto.be

Algemene Vergadering Vlaamse Esperantobond

Zaterdag 20 september om 14u te Antwerpen

met als dagorde :

1) goedkeuring verslag AV februari in Leuven
2) Werkplan 2015
3) Budget 2015
4) Esperantocentrum - toekomst - Hodler
5) Bibliotheek Van Biervliet
6) Conferentie ILEI en congres Esperantotur 2015 in Oostende
7) Diverse

Dank bij voorbaat

Marc Cuffez
Sekretaris VEB

Esperantocursus in Antwerpen

De nieuwe cursus voor beginners start op maandag 29 september 2014 (19:00).

De cursusleiding is in handen van Yves Nevelsteen die als thuistaal Esperanto spreekt. In deze cursus gebruikt hij de directe methode waardoor de cursisten op korte termijn een goede basiskennis van het Esperanto verwerven. Kennis van het Nederlands is een voordeel.

Plaats:
Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

Info: 03 234 34 00 of <yves.nevelsteen@gmail.com>

Leer je liever Esperanto thuis? Ga dan naar de pagina van lernu.net < http://nl.lernu.net/index.php >

Welkom bij lernu!

lernu! is een meertalige website waarmee Internetgebruikers gratis en op een gemakkelijke manier de internationale taal Esperanto kunnen leren.
Esperanto is een levende taal die zeer geschikt is om wereldwijd te communiceren.

Ben je nieuw hier, lees dan eerst Hoe begin ik?

Hoe klinkt Esperanto

Wil je horen hoe Esperanto klinkt? Bezoek dan de pagina van Esperanto Retradio

http://esperantaretradio.blogspot.be

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in he clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.00uur. Iedereen is welkom.

Elke vrijdagavond is er een bijeenkomst. Het programma zal tijdig verschijnen op volgende webstek:
http://esperanto-antwerpen.weebly.com/ .

5 sept- Eddy v.d.Bosch - Raporto kun bildoj pri REF
12 sept - Kevin De Laet - Fiziko pri sono kaj muziko
19 sept - Raf - Raporto pri SES aranĝo
26- sept - Pjotr de Mulder k Frederick Karcher. Koncerto de klasika gitaro
3 - okt - Stano Marcek - Kuracaj plantoj
10- okt - Arie Bouman - Ekskurso en Nepalo 2014
17- okt - Kristin Tytgat - Vintra naĝado. Ĉu nur por ursoj?
24 - okt - Lode v.d.Velde Benefico-Vespero de Movado sen Nomo
31-okt - Martin Ptasinski - Prelego pri "Communacationssprache"
7 - nov - Leontine Janssens Farado de bondezirkartoj

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Hou onze webstek www.esperanto-brugge.weebly.com in het oog voor de komende activiteiten, of vraag meer informatie via: heidi.goes@gmail.com .

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

www.esperantobruselo.org

Vergaderplaats : gebouw Van Maerlant, op de hoek van de gelijknamige straat en de Belliardstraat, tegenover het Leopoldpark, dicht bij het metrostation Maalbeek

Elke woensdag van 18.30 u tot 20 u

Aangezien dit gebouw tot de Europese Instellingen behoort, is er een vrij strenge controle. Bezoekers gelieven zich op voorhand aan te melden.

Contact: Françoise Pellegrin,
e-mail: fransuaz@esperantobruselo.org
Telefoon : 02 358 27 28

DILBEEK – Konversacia rondo en Esperanto.

Adreso de la kunvenoj: Kulturcentro "West-rand", Kamerrijklaan (sen numero), 1755 Dilbeek

Ni kunvenos en salono 301 (3-a etaĝo), de la 14-a ĝis la 16-a horo.

Por pli da informoj : Lydia Buyst 054 33 01 51 aŭ
www.westrand.be

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent

Iedere 4-de vrijdag van de maand is er een clubvergadering in ons lokaal "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gent-Brugge. Aanvang:20.00 u

Inlichtingen bij Katja Lödör, tel. 19-230 16 77 of 09-221 10 02

KALMTHOUT – La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

La kunvenoj de La Erikejo okazos kiel kutime en la Parochiecentrum de Heide, inter la 20 – 22aj horoj .

Donderdag 18 september, Ĉiu rakontos ion dum 10 minutoj pri iu ajn artaĵo, faraĵo, travivaĵo... Ieder vertelt gedurende 10 minuten over iets kunstigs, een handwerk, een belevenis...

Donderdag 16 oktober, Simon prelegos pri diversaj proverboj kaj dirmanieroj, tiufoje nenecese limigata al la Zamenhofaj proverboj. Simon zal ons onderhouden over allerlei spreekwoorden en gezegden, niet noodzakelijk beperkt tot deze van Zamenhof.

Donderdag 20 november, Rien al ni oferos iun apartan nederlandan trinkaĵon, kaj samtempe prezentos la faman unuan konĉerton por violono de Max Bruch, kaj la ne malpli faman "Dance Macabre" de Camille Saint-Saëns. Rien zal ons iets laten proeven uit Nederland waarbij wij ons geestelijk zullen laten vervoeren door muziek van Bruch en Saint-Saëns.

KORTRIJK – Koninklijke Esperantogroep La Konkordo

www.esperanto-kortrijk.info

Maandelijkse bijeenkomst in Erfgoedhuis, zaal Lessius, 1-ste verdieping, O.L.Vrouwstraat 45, Kortrijk (tel. 056-27 74 24) elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 u tot 21.30 u, niet tijdens juli en augustus. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.

Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail.com .

Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet

Normaal zijn op elke eerste en derde donderdag van de maand vrijwilligers aanwezig in het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet te Kortrijk.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

De bijeenkomsten hebben plaats in het Cultureel Centrum "Romaanse Poort", Brusselse-straat 63, 3000 Leuven, vanaf 19.30 u; de lezingen beginnen om 20.00 u.

Pri la programo konsultu la retpaĝon bonvolu!

OOSTENDE – La Konko

- elke maandag 14u - 16u : gespreksnamiddag
- woensdag 10 sep 18u : gespreksavond - voorbereiding congressen 2015
- woensdag 24 sep 18u : voordracht : Singapore en Maleisië door Yola Steyaert
- woensdag 22 okt 18u : voordracht : Rijeka door Flory Witdoeckt

PEER – Limburga Esperanto-Asocio

Ĵaŭdon, la 25-an de septembro: Skrabloludo gvidota de An Olijslagers

Ĵaŭdon, la 30-an de oktobro: Promenado tra la naturrezervejo The Ranger en Lanklaar gvidota de Ben Indestege

TIENEN - La Hirundo

http://home.tiscali.be/la.hirundo/
Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen
Tel en fax: 016-81.52.46, bert.boon@skynet.be

Pri la programo konsultu la retpaĝon bonvolu!

Contactadressen in Nederland

http://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205 NL-1788 LE Den Helder
tel. +31(0)223-64378, esperanto.alkmaar#gmail.com

EINDHOVEN
Jeannette Bosse Veld, Montgomerylaan 361 NL-5612 BH Eindhoven,
tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse#tiscali.nl

FRIESLAND
Frisa Esperantista Rondo, Wiebren Akkerman, Westerein 14a
NL-8571 GB Harich, tel.+31(0)514 602 272, wiebrenakkerman#hetnet.nl

GRONINGEN & DRENTE
Nelly Kiel-Klunder, G. Sterringastraat 60 NL-9728 VV Groningen,
tel. +31(0)505 251 436, nrkielklunder#hotmail.com

HAARLEM
Corrie Kwantes, Marnixstraat 57 NL-2023 RB Haarlem,
tel. +31(0)235 276 561

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3 NL-5707 HL Helmond,
tel. +31(0)492 544 472, info#twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo "Zamenhof", Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287
NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926

ROTTERDAM
Esperantoclub "Merkurio", Atie van Zeist, Park Vossendijk 331
NL-3192 XG Hoogvliet, tel. +31(0)104 161 449

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo Frankrijklei, 140, B-2000 Antwerpen, tel. 03 234 34 00, fax: 03 233 54 33 info#fel.esperanto.be , www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 fleja#esperanto.be

ILEI-Belgio: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, marc.cuffez#telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta EsperantoLigo (SEL) Stein Hautekees, Rue des Rèches 20, B-5530 Yvoir, post#sel-belgio.be , www.sel-belgio.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13 mardelforge#brutele.be

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorwegesperantisten), Lucien De Sutter, Stockholmstraat 49 bus 2, 8400 Oostende, tel. 059 50 18 25

Esperanto Nederland, secretaris, p/a Ineke Emmelkamp, Arubastraat 12, 9715 RW Groningen, tel. 050-5718842, sekretario#esperanto-nederland.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44, uea#inter.nl.net

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
La Verda Stelo.- Esperanto Antwerpen vzw, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen,
tel. 03 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge,
tel. (0)50 67 51 78, heidi.goes#gmail.com

BRUSSEL
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, 1640 St-Genesius-Rode,
fransuaz#esperantobruselo.org, +32 2 358 27 28

Laurent Loisse, Tir-aux-Pigeons 95 1150 Bruxelles,
tel. 02 770 11 71, sekretario#esperantobruselo.org

GENT
La Progreso Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge,
tel. 09 230 16 77, gent#esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Dogulaslaan 14,
2950 Kapellen, tel.: 03 666 83 19, mireillestorms#hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo P. Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201,
8610 Kortemark, tel.: 051 62 39 28, piet.glorieux#gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk#hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000 Roger Goris, Rue Ménadastraat 44,
1320 Hamme-Mille, tel. 010 86 01 12, goris.r#skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters#skynet.be

LONDERZEEL
Frederik Vanden Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25,
1840 Londerzeel, tel. 052 30 01 66, comite.jean.pain#skynet.be

OOSTENDE
La Konko Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65 (gsm), marc.cuffez#telenet.be

ROESELARE / TIELT ZIE KORTRIJK

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, 3300 Tienen, tel. en fax: 016 / 81 52 46, post#lahirundo.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, 2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom#telenet.be

Bestuursleden van Vlaamse Esperantobond.VZW

- Voorzitter: Jo Haazen; Keldermansstr.32 - 2800 Mechelen jo.haazen@hotmail.com
- Ondervoorzitter ; André Staes ; Prins Boudewijnl 331/10 - 2650 Edegem fboo9886@skynet be
- secretariaat: Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel 0486 362365, flandrio@hotmail.be
- Peningmeester: Bart Demeyere; Albert Dyseryncкst. 28 - 8200 Brugge bart.demeyere esperanto.be
- Bestuurslid: Eddy Van den Bosch ; Konigin Astridplein 4 - 9150 Kruibeke eddyvdbosch@belgacom.net

ISSN-0772-540X afgiftekantoor Antwerpen X
Tweemaandelijks tijdschrift

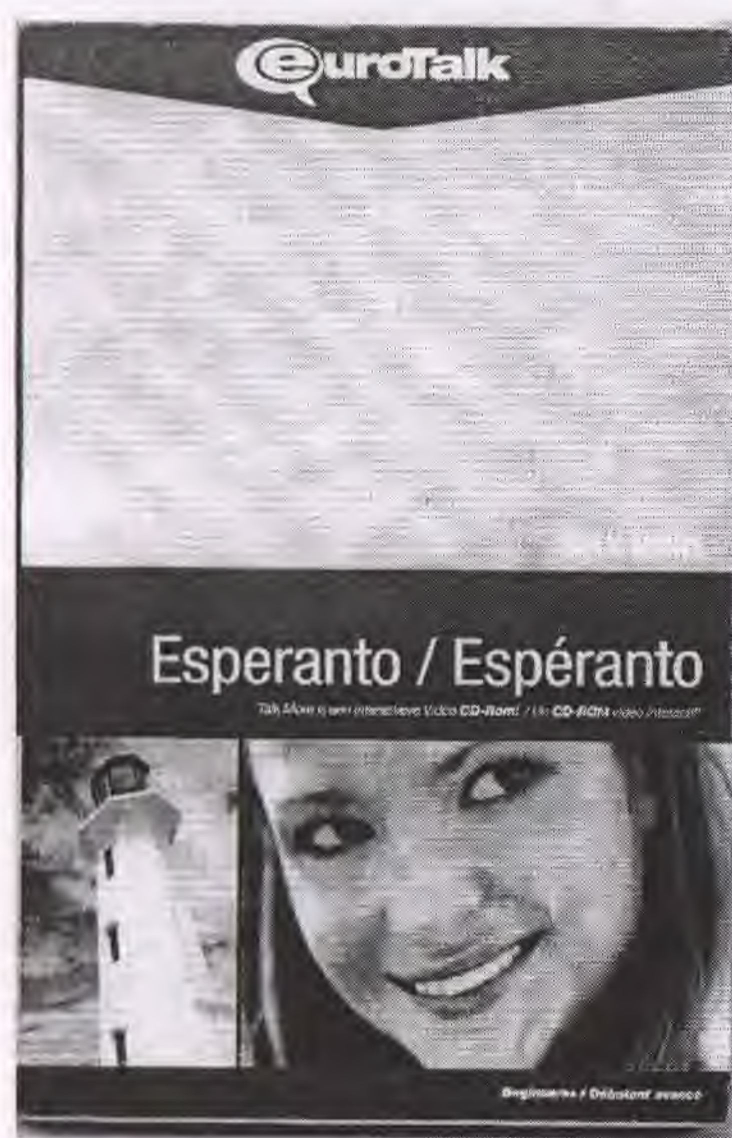
Esperanto leren? Dat kan ook eenvoudig via zelfstudie! Dankzij het internet zijn de mogelijkheden enorm toegenomen.

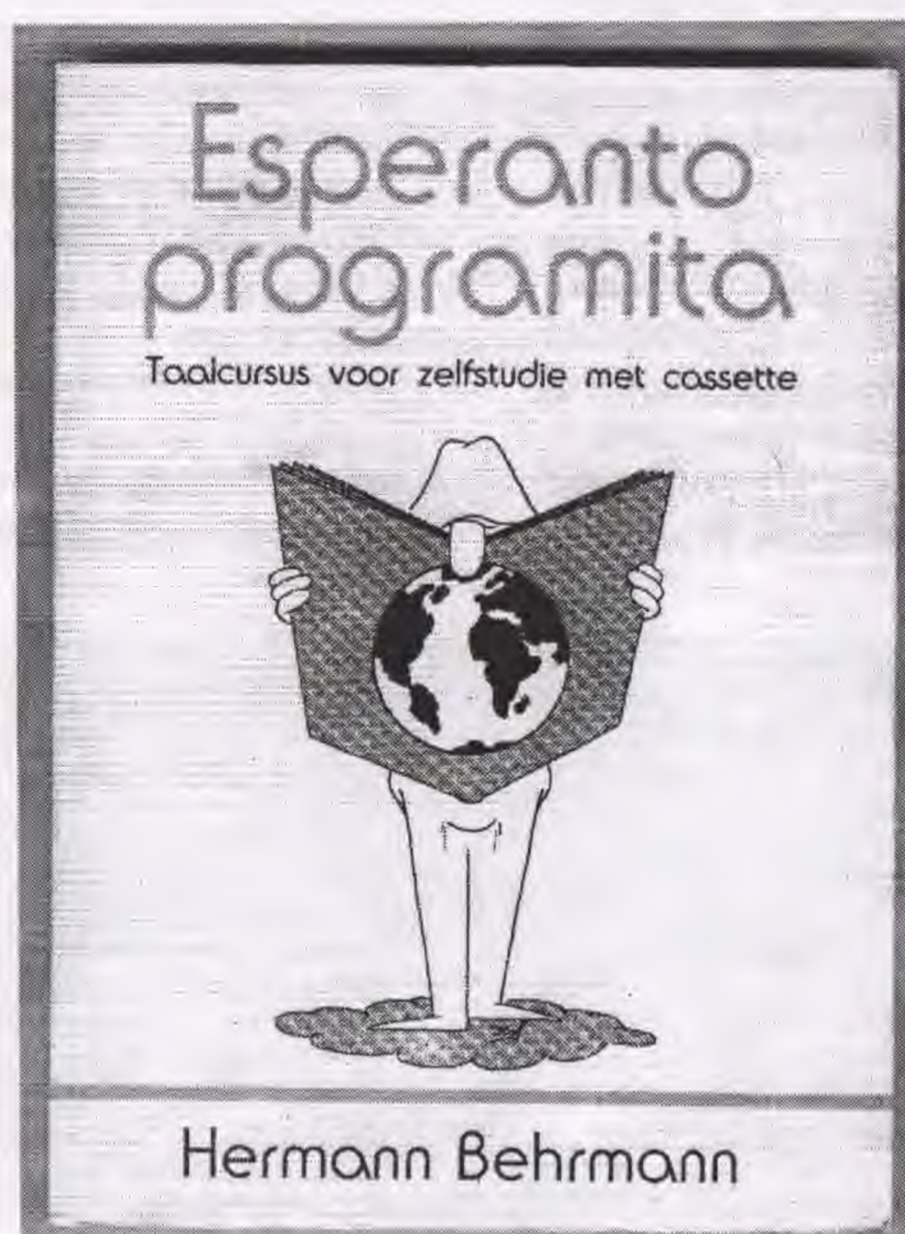

Op **nl.lernu.net** kun je makkelijk en gratis Esperanto leren vanuit 37 verschillende talen. De site bevat cursussen voor beginners, gevorderden en experts. Alle aspecten van de taal worden belicht: luisteren, spreken, schrijven en lezen.

Daarnaast is er op **www.pingveno.nl** een 21-delige Esperanto-cursus voor Nederlandstaligen te vinden waarmee je Esperanto kunt leren. Antwoorden worden voor je nagekeken en teruggestuurd via e-mail.

Wikipedia bestaat ook in het Esperanto: **eo.wikipedia.org** Sinds kort staan er zelfs meer dan **200.000 artikels** op! Naast deze grote online encyclopedie kan je online meerdere gratis woordenboeken vinden. Het verklarend woordenboek Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto omvat maar liefst 16.780 trefwoorden en vind je op **www.vortaro.net**; een goed meertalig online woordenboek is **www.majstro.com.** Deze site biedt de mogelijkheid om woorden en zinnen te vertalen van en naar een groot aantal talen en bevat verder veel informatie over talen, hun grammatica en andere zaken die van nut kan zijn voor iedereen die teksten moet vertalen of die gewoon geïnteresseerd is in talen.

Gesteund door de provincie Antwerpen